

TEREZA VERECKÁ

MIKULÁŠ PODPROCKÝ

WINTON NEBYL SÁM

TEREZA VERECKÁ
MIKULÁŠ PODPROCKÝ
**WINTON
NEBYL SÁM**

Kniha vychází s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky.

Komiks vznikl s podporou Českého literárního centra, sekce Moravské zemské knihovny v Brně,
v rámci rezidenčního pobytu v Literárním domku Vzdělávacího a kulturního centra Klášter Broumov.

Tuto knihu věnujeme
Barbaře Wintonové, Stevovi Watsonovi
a všem těm, kteří den za dnem dělají všechny ty věci,
které nikdo jiný dělat nechce.

A také těm, kteří kdy přispěli
na dobrou věc.

© Argo, 2024

© Tereza K. Verecká, 2024

Illustrations and cover art © Mikuláš Podprocký, 2024

ISBN 978-80-257-4589-2

Byl jsem tehdy ještě docela naivní a mladý kluk.
Bylo mi teprve osmasedmdesát! A tak není divu,
že mě vůbec nenapadlo, že by za tím pozváním do studia
na natáčení pořadu *That's Life!* mohlo být něco víc.

KDO S NÍM TEĎ JE?

STARÁ SE O NĚJ GEORGE. DOHLÉDNE, ABY SE POSADIL, KAM POTŘEBUJEME.

HLAVNĚ JESTLI NĚCO NETUŠÍ...

TOHO BYCH SE NEBÁL!

NEVÍM, JESTLI VÁM TU K NĚČEMU BUDU!

MY JSME RÁDI, ŽE VÁS TU MÁME!

STEJNĚ NEMŮŽU POCHOPIT, ŽE JSTE NĚCO TAKOVÉHO TAKOVOU DOBU TAJIL.

ALE JÁ NIC NETAJIL! SPÍŠ NA TO TAK NĚJAK NEPŘIŠLA ŘEČ.

TO JAKO OPRAVDU?

A POKUD ANO, NIKOHO TO NEZAJÍMALO.

TO SI DĚLÁTE LEGRACI!

VÍTE, JÁ VŽDYCKY ŽIL SPÍŠ PRO TO, CO BUDE, NEŽ PRO TO, CO BYLO.

KAM TEĎ?

TADY DOPRAVA.

REZERVOVALI JSME VÁM SPECIÁLNÍ MÍSTO V PRVNÍ ŘADĚ!

ALE, VÁŽNĚ? TO JSTE SNAD ANI NEMUSELI...

KDE JE TEN SEŠIT?

NA.

TENHLE MATERIÁL NÁM POSLALO SAMO NEBE!

NICKY! NICKY!!
TADY! AHOJ!

RUDI! AHOJ! RUDI!
CO TU DĚLÁŠ? NECHCEŠ SI
SEDNOUT KE MNĚ? POČKEJ...

ZA TŘI MINUTY JEDEME!

PROSÍM VÁS, JÁ MÁM
TÁMHLE KAMARÁDA. NEMOHLA
BYSTE SI S NÍM JENOM JEŠTĚ
RYCHLE VYMĚNIT MÍSTO?

NE!

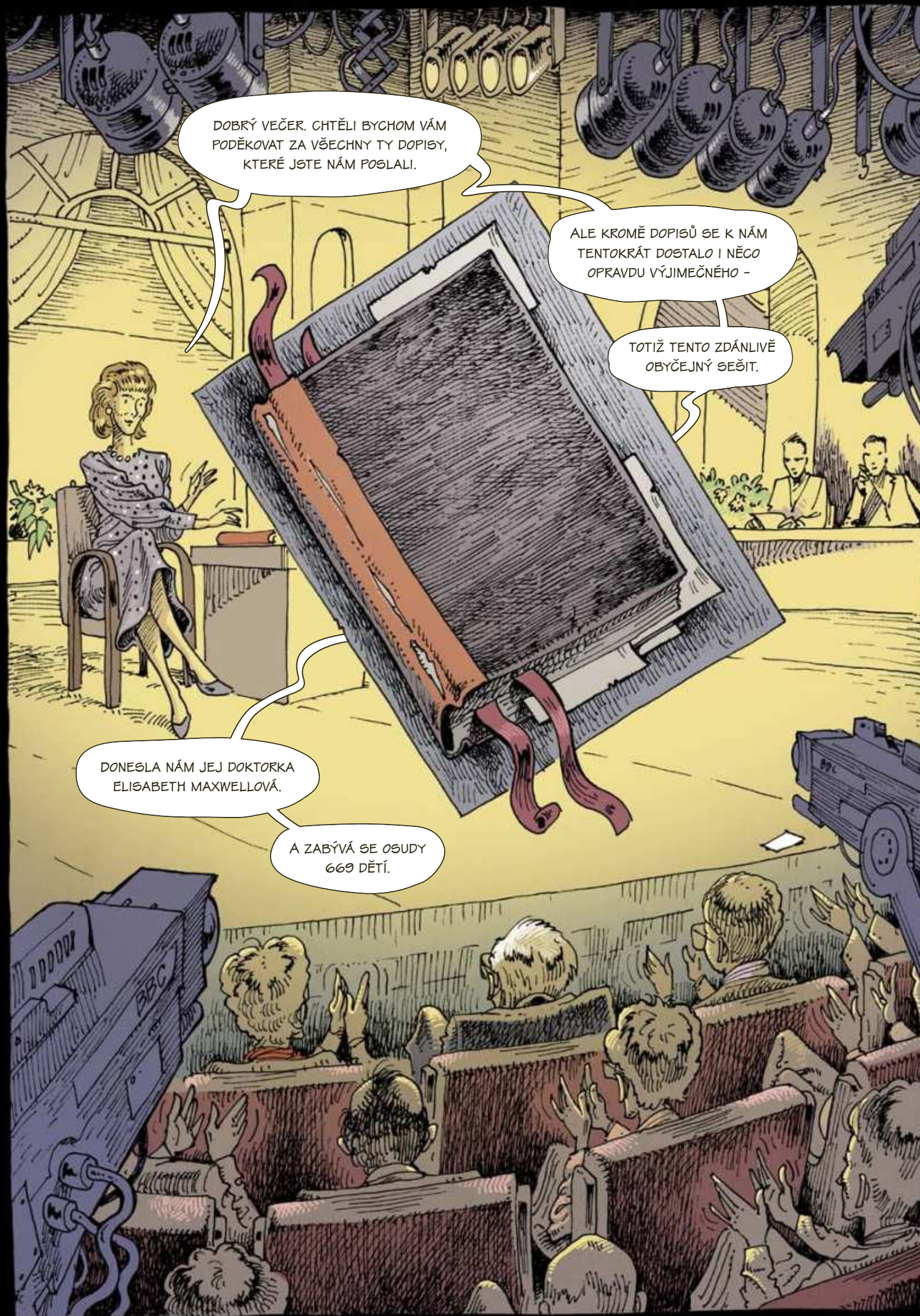

NEŠLO!

A VY - NEŠLO BY...

ŽENSKÝ PROTIVNÝ! TAKY BY JICH NEUBYLO...

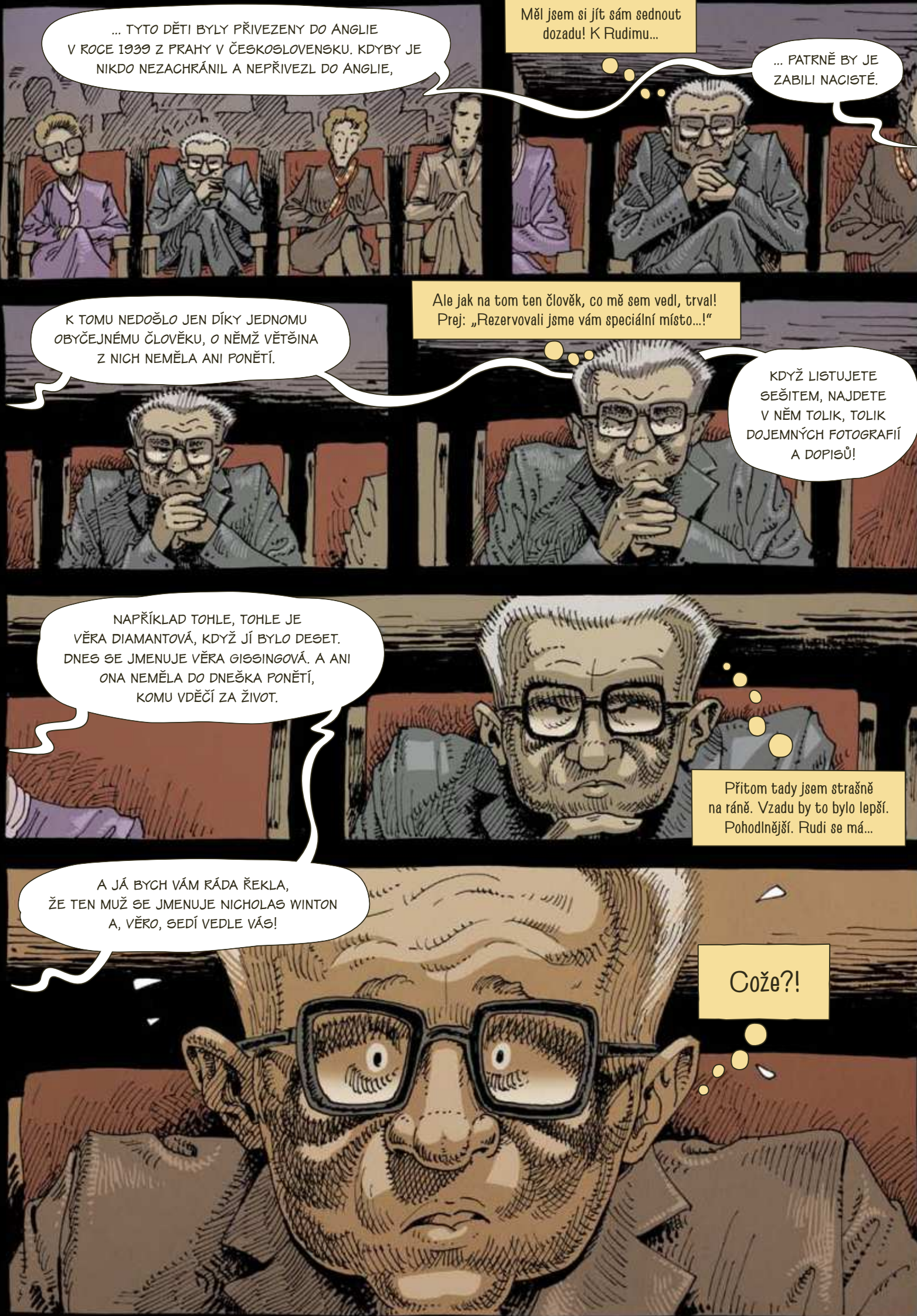
DOBŘÍ VEČER. CHTĚLI BYCHOM VÁM PODĚKOVAT ZA VŠECHNY TY DOPISY, KTERÉ JSTE NÁM POSLALI.

ALE KROMĚ DOPISŮ SE K NÁM TENTOKRÁT DOSTALO I NĚCO OPRAVDU VÝJIMEČNÉHO -

TOTIŽ TENTO ZDÁNĹIVĚ OBYČEJNÝ SEŠIT.

DONESLA NÁM JEJ DOKTORKA ELISABETH MAXWELLOVÁ.

A ZABÝVÁ SE OSUDY 669 DĚTÍ.

... TYTO DĚTI BYLY PŘIVEZENY DO ANGLIE V ROCE 1939 Z PRAHY V ČESKOSLOVENSKU. KDYBY JE NIKDO NEZACHRÁNIL A NEPŘIVEZL DO ANGLIE,

Měl jsem si jít sám sednout dozadu! K Rudimu...

... PATRNĚ BY JE ZABILI NACISTÉ.

K TOMU NEDOŠLO JEN DÍKY JEDNOMU OBYČEJNÉMU ČLOVĚKU, O NĚMŽ VĚTŠINA Z NICH NEMĚLA ANI PONĚTÍ.

Ale jak na tom ten člověk, co mě sem vedl, trval! Prej: „Rezervovali jsme vám speciální místo...!“

KDYŽ LISTUJETE SEŠITEM, NAJDETE V NĚM TOLIK, TOLIK DOJEMNÝCH FOTOGRAFIÍ A DOPISŮ!

NAPŘÍKLAD TOHLE, TOHLE JE VĚRA DIAMANTOVÁ, KDYŽ JÍ BYLO DESET. DNES SE JMENUJE VĚRA GISSINGOVÁ. A ANI ONA NEMĚLA DO DNEŠKA PONĚTÍ, KOMU VDĚČÍ ZA ŽIVOT.

Přitom tady jsem strašně na ráně. Vzadu by to bylo lepší. Pohodlnější. Rudi se má...

A JÁ BYCH VÁM RÁDA ŘEKLA, ŽE TEN MUŽ SE JMENUJE NICHOLAS WINTON A, VĚRO, SEDÍ VEDLE VÁS!

Cože?!

DĚKUJU, STRAŠNĚ VÁM DĚKUJU!

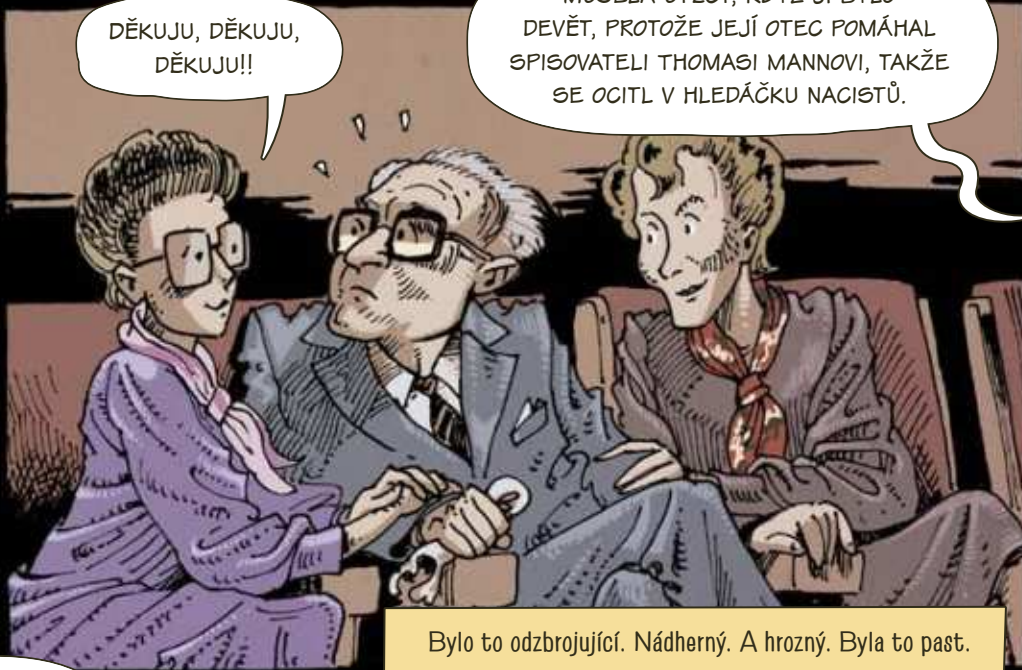
Nechtěl jsem brečet před lidmi. Brečet, když se všichni dívají.

PANE WINTONE, KDYBYCH BYLA VÁMI, TAK BYCH TEN KAPESNÍK TAK RYCHLE NESCHOVÁVALA.

PROTOŽE JSME NAŠLI JEŠTĚ DALŠÍ Z TĚCHTO DĚTÍ! MILENA FLEISCHMANOVÁ...

DĚKUJU, DĚKUJU, DĚKUJU!!

MUSELA UTĚCT, KDYŽ JÍ BYLO DEVĚT, PROTOŽE JEJÍ OTEC POMÁHAL SPISOVATELI THOMASI MANNVI, TAKŽE SE OCITL V HLEDÁČKU NACISTŮ.

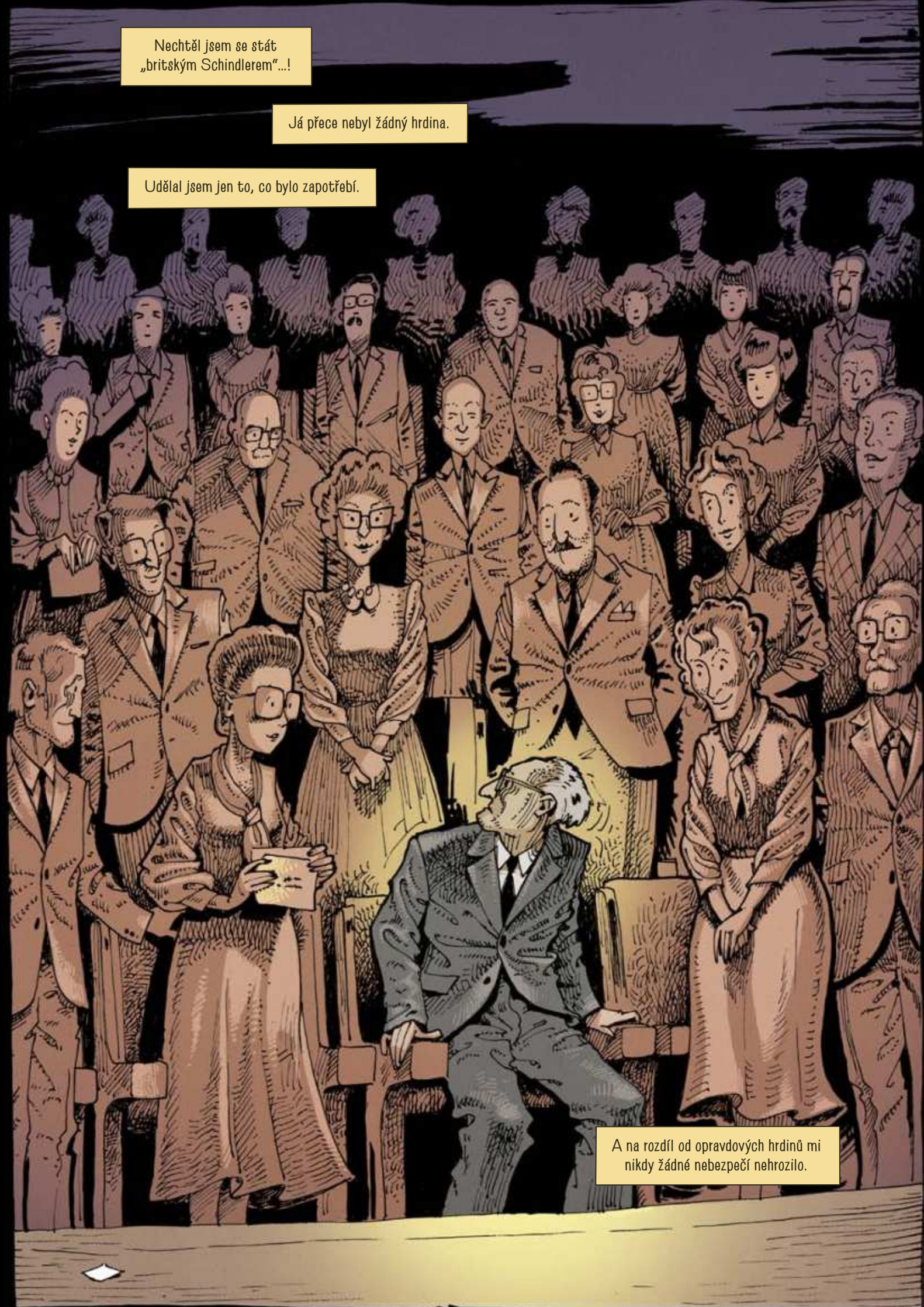
Bylo to odzbrojující. Nádherný. A hrozný. Byla to past.

MILENO, VY STÁLE MÁTE TEN ŠTÍTEK, KTERÝ JSTE MĚLA OKOLO KRKU, KDYŽ JSTE DORAZILA JAKO DĚTSKÝ UPRCHLÍK, MALÁ HOLČÍČKA, NA LIVERPOOLSKÉ NÁDRAŽÍ...

MOHU SE ZEPTAT, JESTLI JE TU DNES VEČER JEŠTĚ NĚKDO, KDO VDĚČÍ ZA SVŮJ ŽIVOT NICOLASI WINTONVI? POKUD ANO, MOHLI BYSTE SE POSTAVIT?

Nechtěl jsem se stát „britským Schindlerem“...!

Já přece nebyl žádný hrdina.

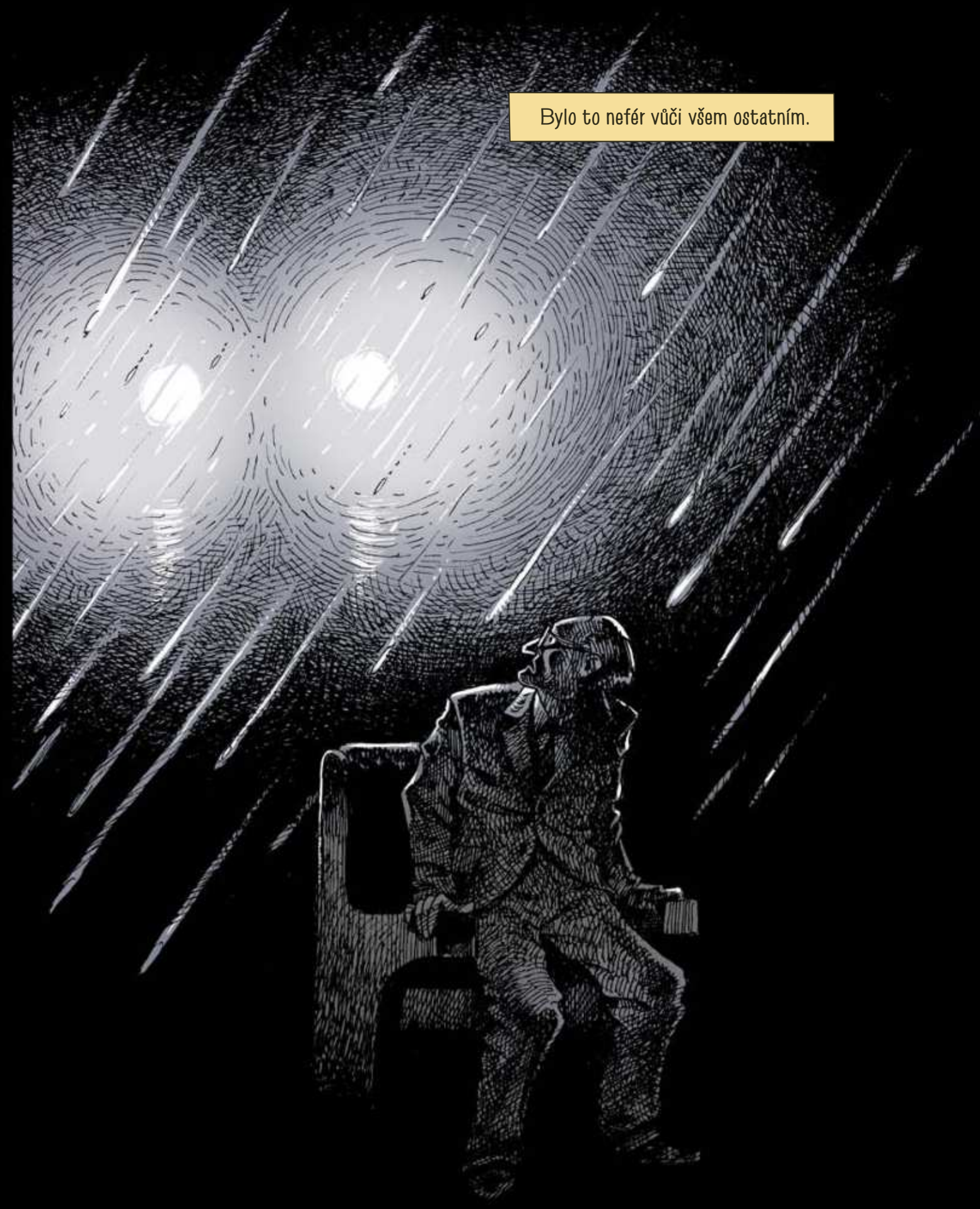
Udělal jsem jen to, co bylo zapotřebí.

A na rozdíl od opravdových hrdinů mi nikdy žádné nebezpečí nehrozilo.

Bylo to nefér.

Bylo to nefér vůči všem ostatním.

JEŽIŠKRISTE!

VŮBEC JSEM HO NEVIDĚLA!

JSTE V POŘÁDKU?

ASI. ASI ANO.

JÁ HO VŮBEC NEVIDĚLA!

POTŘEBUJE DOKTORA. MUSÍME SEHNAT LÉKAŘE!

WILLI! WILLI!
CO SE STALO?!

MUSEL NÁM TAM NĚJAK VBĚHNOUT!
SEŽENEME DOKTORA!

ZVLÁDNEŠ VSTÁT? ZKUS TO!
PROŠÍM, NIKOHO NEVOLEJTE!
NIKOHO!

NEBOJTE.

Československo,
31. 12. 1938

CO SE DĚJE?

MÁ STRACH, ŽE KDYŽ ZAVOLÁME LÉKAŘE,
NAHLÁSÍ TO ÚŘADŮM A TY JE DEPORTUJÍ ZPÁTKY
NA NĚMECKÉ ÚZEMÍ. NEBO JEŠTĚ HŮŘ,
NA ÚZEMÍ NIKOHO. UTÍKAJÍ.

MARGARET!
NESTŮJ TAM. POJĎ
S NÁMI!

JEŠTĚ JEDNOU
SE VÁM OMLOUVÁM!

POŘÁD NĚKDE BĚHÁ! DIVOČÍ.
UŽ DVA MĚSÍCE NEBYL VE ŠKOLE!
NEMÁ TU ANI KAMARÁDY...

I když nám v Anglii byla
Mnichovská dohoda předkládána
jako velké vítězství, hodně lidí chápal,
že je to ve skutečnosti debakl.

Ústupek Hitlerovi.

Vykoupení zdánlivého míru
za cenu cizí bídy.

Tisíce lidí
přišly o domov.

Museli utéct.
A za patami jim hořelo.

VYPADÁ TO DOBRĚ...

ALE STEJNĚ VÁM SEM POŠLU
SPOLEHLIVÉHO ČLOVĚKA. JE TO
MŮJ ZNÁMÝ. NIKOMU NIC HLÁSIT
NEBUDE. ŠLIBUJU.

JSTE TU SAMI?

AŽ BUDETE V PRAZE, JDĚTE DO KANCELÁŘE BCRC
VE VORŠILSKÉ ULICI A UKAŽTE TAM TUHLE VIZITKU. POKUŠÍME
SE VÁM POMOCT SE ZA NÍM DOSTAT. ŘEKNĚTE, ŽE VÁS
POSÍLÁ DOREEN WARRINEROVÁ.

MANŽELOVI SE PODAŘILO
ODJET UŽ V ŘÍJNU. NEŠLO TO
JINAK. U NÁS HO CHTĚLI ZABÍT,
ŽE SE NEDAL K ŠDP. DOUFÁM, ŽE
SE ZA NÍM VŠICHNI NĚJAK
DOSTANEME.

ZKUSÍM VÁM
SEM POŠLAT JEŠTĚ
NĚJAKÉ JÍDLO.

SAMA JSI VIDĚLA,
JAK ŽIJOU.

TY LIDI POTŘEBUJOU VĚTŠÍ POMOC
NEŽ BLAHOŠKLONNÉ BALÍČKY ČOKOLÁD
A CIGARETY! POTŘEBUJU PRO NĚ VÍZA. MUSÍM
JE ODSUD DOSTAT! TADY SE ŽÍT NEDÁ. ZKUS
TO TĚM ZABEDNĚNČŮM Z VÝBORU V LONDÝNĚ
NĚJAK VYSVĚTLIT. ČOKOLÁDA HITLERA
ANI BÍDU NEZASTAVÍ!

JENŽE V LONDÝNĚ SI SKORO
VŠICHNI MYSLÍ, ŽE PO MNICHOVU
HITLER UŽ POSTUPOVAT PŘECE
NEBUDE...!

CO KDYBYCH TEĎ ŘÍDIL
JÁ, CO ŘÍKÁTE?

Letiště Praha-Ruzyně

Když mi zavolal můj kamarád Martin Blake, že na hory
se letos nepojede, ale že za ním můžu přijet do Prahy,
podívat se, jak to v Československu po Mnichovské
dohodě skutečně vypadá, vlastně jsem se docela těšil.

Navíc říkal, že bych tu mohl být nějak
užitečný, což bylo něco pro mě!

NICKY! AHOJ! PROMIŇ ZA TU ZMĚNU
PLÁNŮ! ALE NEŠLO TO JINAK.

TO NIC. STEJNĚ JSEM MĚL
ŠBALENO. AKORÁT JSEM
NECHAL DOMA LYŽE.

MOŽNÁ SIS JE MĚL VZÍT. TADY TO TOTIŽ
VŠEČKO JDE PĚKNĚ Z KOPCE. A ŠUSEM.
TOHLE JE MARIE SCHMOLKOVÁ.

NAZDAR!

HODÍM TĚ NA HOTEL. ALE PAK MUSÍTE ROVNOU
DO KANCELÁŘE ZA DOREEN. JÁ S VÁMA NEMŮŽU.
MÁME PORADU S VÝBOREM PRO ŽIDOVSKÉ UPRCHLÍKY
A JEŠTĚ MUSÍM DOVÉZT DEKY NĚKOLIKA NOVÝM
RODINÁM, CO PRŮ UVÍZLY KOUSEK OD PRAHY.

NASEDEJ

POČKEJ!

CVAK CVAK

Později...

PŘEDPOKLÁDÁM, ŽE VŠECHNO SE DOZVÍM NEJSPÍŠ TAK NĚJAK ZA POCHODU, CO?

SPÍŠ ZA BĚHU!

TO JE BILL BARAZETTI. PRACUJE PRO BRITSKÝ VÝBOR PRO UPRCHLÍKY Z ČESKOSLOVENSKA JAKO TLUMOČNÍK A DOREENIN TAJEMNÍK.

TO JE NICHOLAS WINTON. DOREEN JE V KANCELÁŘI?

BILLE, BILLE!

BARAZETTI, ZDRAVÍM. POJĎTE ZA MNOU. DOREEN SHÁNÍ LÉKAŘE. MĚLI JSME NEHODU.

TĚŠÍ MĚ.

JE V POŘÁDKU?

ONA ANO. SRAZILI JSME SUDETSKÉHO CHLAPCE. ALE TEN SNAD BUDE TAKY V POŘÁDKU. DNESKA JE DOŠT NÁROČNÝ DEN.

ANI NEMÁM ČAS SE VÁM VĚNOVAT.

TO JE DOBRÝ. POČKÁME NA DOREEN VZADU.

POVĚZ MI O NÍ NĚCO.

JMENUJE SE DOREEN WARRINEROVÁ A JE SKVĚLÁ. JE V PRAZE UŽ OD ŘÍJNA. DALA SE DOHROMADY S WENZELEM JAKSCHEM. TO VÍŠ, KDO JE?

JASNĚ. HITLEROVA OSINA V ZADKU.

PAK ZAČALA ORGANIZOVAT HLAVNÍ POMOC PRO SUDETONĚMECKÉ POLITICKÉ UPRCHLÍKY.

DEKY, UHLÍ, JÍDLO... ALE ZEJMÉNA VÍZA.

VÍŠ, MARIE SCHMOLKOVÁ ZNÁ OSOBNĚ SNAD KAŽDÉHO ČLOVĚKA, KTERÝ UPRCHL PŘED HITLEREM DO ČESKOSLOVENSKA.

A DOREEN ZNÁ SKORO KAŽDÉHO, KOMU SE PodařILO UTĚCT PRYČ.

TO ONA JE DOSTÁVÁ VEN.

NAZDAR!

NĚKOHO JSEM TI PŘIVEDL.
TOHLE JE -

NICHOLAS WINTON. TĚŠÍ MĚ.
PŘIŠEL JSEM SE PODÍVAT, JAK
BYCH TU MOHL BÝT UŽITEČNÝ.

ALE VYPADÁ TO, ŽE JSTE PŘIJEL
ZEJMĚNA JAKO TURISTA...

MÁM DOVOLENOU.
TO JE PRAVDA!

VÍTE, VĚTŠINA LIDÍ SE CHCE
DOSTAT PRYČ, JAKMILE ZJISTÍ, JAK
TO TU VLASTNĚ VYPADÁ.

NICKY UMÍ SKVĚLE NĚMČECKY
A VYZNÁ SE V -

TO JSTE SI
NA PRÁZDNINY VYBRAL
BLBÝ MÍSTO I ČAS.

NAOPAK!
MYSLÍM, ŽE JSEM TU
PŘESNĚ NA ČAS.

OPRAVDU RÁD TU S ČÍMKOLIV POMŮŽU.
A PROTOŽE MÁM DOVOLENOU, MÁM ČAS!

NICHOLAS JE TEN
ČLOVĚK, O KTERÉM JSME
TI S MARIÍ VYPRÁVĚLI -

MÁTE ČAS.

ALE TY LIDI TADY MOC ČASU NEMAJÍ. NENÍ TO ZÁBAVA!

VÍTE CO, CO ABYSTE SE NEJDŘÍV JEL PODÍVAT NA PÁR TÁBORŮ ZA PRAHOU. MÁ PŘILETĚT DALŠÍ DELEGACE. POSLANKYŇE ELEANOR RATHBONEOVÁ, TAK BYSTE JI MOHL OHLÍDAT, PŘEKLÁDAT...

ALESPŮŇ BUDETE MÍT „HEZKÝ“ OBRÁZKY.

V KLIDU, MY S MARIÍ POJEDEME TAKY.

POČKEJ TADY.

CO TO DO TEBE VJELO? NEPŘIPADÁ TI, ŽE TO TROCHU PŘEHÁŇÍŠ?

NICKY JE VÁŽNĚ SPOLEHLIVĚJ. A URPUTNEJ. BUDE SE HODIT! POČKEJ, AŽ HO POZNÁŠ!

NA JEDNÁNÍ V RUKAVIČKÁCH NENÍ ČAS, MARTINE.

A DNESKA ANI DEN.

Ráno

DOUFÁM, ŽE JSTE SE DOBŘE VYSPALI. BUDE TO DLOUHÝ A PRO NĚKOHO MOŽNÁ I DRSNÝ DEN.

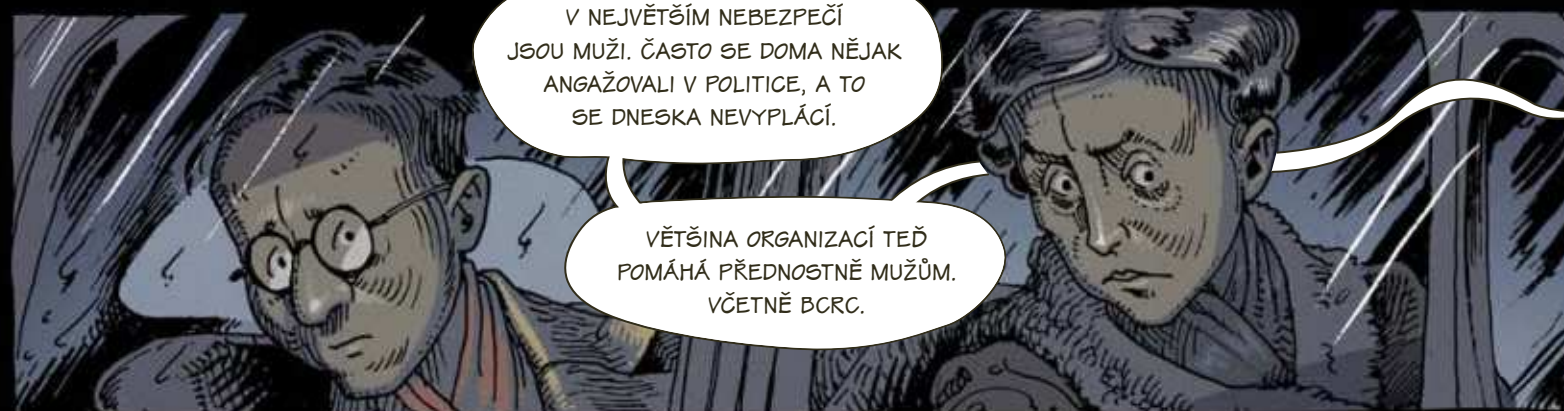

JÁ JSEM NA DLOUHÉ DNY ZVYKLÁ. MĚ HNED TAK NĚCO NEROZHÁZÍ, MÁ DRAHÁ.

VÝBORNĚ! TAK ZKUSÍME DNESKA ZVLÁDNOU ALESPŮŇ DVĚ MÍSTA!

VĚTŠINA PŘIŠLA O DOMOV I O PRÁCI. A HLAVNĚ O BEZPEČÍ. MNOHA Z NICH BY V NĚMECKU HROZILA SMRT NEBO KONCENTRAČNÍ TÁBOR.

V NEJVĚTŠÍM NEBEZPEČÍ JSOU MUŽI. ČASTO SE DOMA NĚJAK ANGAŽOVAVALI V POLITICE, A TO SE DNESKA NEVYPLÁCÍ.

VĚTŠINA ORGANIZACÍ TEĎ POMÁHÁ PŘEDNOSTNĚ MUŽŮM. VČETNĚ BCRC.

JENŽE NÁM TU PAK ZŮSTÁVAJÍ JEN ŽENY S DĚTI A STARÝMI LIDMI. A TO JE JEŠTĚ HORŠÍ.

DĚTÍ JE MEZI NIMI HODNĚ. VŽDYŤ SE DALY NA CESTU CELÉ RODINY!

ŽIJÍ V PODMÍNKÁCH, VE KTERÝCH SE ŽÍT NEDÁ.

NIKDO JE NIKDE NECHCE. UPRCHLICKÉ TÁBORY NEMAJÍ ANI ZDALEKA TAKOVOU KAPACITU, ABY SE DO NICH VŠICHNI VEŠLI.

NEMAJÍ NEJMENŠÍ ŠANCI SEHNAT SI PRÁCI, ABY SI MOHLI VYDĚLAT NA OBŽIVU. NEMAJÍ PENÍZE ANI NA ZÁKLADNÍ POTRAVINY. JE ZIMA. MAJÍ HLAD A STRACH.

Uprchlícké tábory v Československu.

V životě už nedostanu z hlavy,
co jsme viděli.

Byl to takový ten výlet...

co vám obrátí život naruby.

Do Prahy jsme se z té okružní jízdy po lidském utrpení dostali až v jednu ráno. Ale já měl pocit, že jsem se snad vůbec nevrátil. Byl jsem strašně unavený. Před očima mi probíhaly tváře, ruce, oprýskané zdi. Dotazy, tolik dotazů, na něž jsme neznali odpovědi! Marie i Martin to zvládali skvěle. Poslankyně Rathboneová rozdávala alespoň sladkosti a s nimi i naději. Ale co jsem mohl tváří v tvář tomu zmaru dělat já? Něco se přece dát dělat muselo!

NERUŠÍM?

ŘÍKALA JSEM SI, ŽE BYCHOM MOŽNĚ MOHLI ZAČÍT ZNOVA.

OMLOUVÁM SE, VČERA TO BYL PŘÍŠERNÝ DEN. VÍZA, CO MĚLA PŘIJÍT, NEPŘIŠLA. VLAKY, CO MĚLY ODJET, NEODJELY A...

ŠPÍNA. ZIMA. STRACH. A BYLO TAM TOLIK LIDÍ!

NO, KONEČNĚ SI ROZUMÍME.

A KOLIK JŠME JICH VIDĚLI CESTOU... PROSTĚ JEN TAK. SKŘÍNĚ NA POLI...

POTŘEBUJEME CO NEJVÍC ZPRÁV DOSTAT K LIDEM V ANGLII. ABY KONEČNĚ POCHOPILI, CO SE TADY DĚJE. FOTOGRAFIE FUNGUJOU.

JÁ MÁM DNEŠEK VYPÁLENEJ NA ŠÍTNICI MNOHEM VÍČ NEŽ VŠECHNY FOTKY SVĚTA.

VY SPÍTE V KABÁTĚ?

JEŠTĚ JSEM NĚJAK NEMĚL SÍLU SE PŘEVLEKNOUT. VIDĚLI JSME DNESKA HROZNÝ VĚCI.

DOUFÁM, ŽE JSTE SI ZVLÁDL I NĚCO VYFOTIT.

POKUD TO MÁ BÝT SARKASMUS, TAK JSTE SI HO MOHLA ODPUSTIT.

ALE NE. MYSLÍM TO VÁŽNĚ.

MYSLÍM, ŽE SE POTŘEBUJETE NAPÍT.

KAŽDÝ SE POTŘEBUJE NAPÍT, KDYŽ TO POPRVÉ UVIDÍ.

ASI NEJVÍC MĚ SEBRALY TY DĚTI TAM. KDYŽ SI ČLOVĚK PŘEDSTAVÍ...

TO CHÁPU. CO ABYCHOM SI TYKALI. JÁ JSEM DOREEN.

NICKY.

PŘITOM ZROVNA DĚTI BY MOHLY BÝT TEN NEJMENŠÍ PROBLÉM. KDYBYCH NA TO MĚLA ČAS.

JAK TO MYSLÍŠ?

DĚTI BY MOHLA ANGLIE PŘIJMOUT SAMOTNÝ. Z RAKOUSKA I NĚMECKA UŽ JICH TAKHLE ODJELY PŘECE DESÍTKY.

A CO RODIČE?

VĚDÍ, ŽE TADY JE NIC NEČEKÁ. CHÁPOU, CO JEŠTĚ PŘIJEDE. JENOM TEĎ JE V TÁBORECH MINIMÁLNĚ 600 AKUTNĚ OHROŽENÝCH DĚTÍ. JE V TOM CHAOS.

RODIČE HLEDAJÍ POMOC, KDE SE DÁ. REGISTRUJÍ JE U VŠECH ORGANIZACÍ, KTERÉ NABÍZÍ ASPOŇ TROCHU NADĚJE. ALE STEJNĚ JE TO MARNÝ.

JAK TO? ŘÍKALAS, ŽE UŽ JICH ODJELY DESÍTKY.

NO JO. ALE NE ODSUD. Z RAKOUSKA. Z NĚMECKA. ČESKOSLOVENSKO JE ÚPLNĚ JINÁ VĚC, VÍŠ? V ANGLII DĚLAJÍ, ŽE SE NIC NEDĚJE! ŽE ČESKOSLOVENSKU NEBEZPEČÍ NEHROZÍ! A TAK MLŽÍ, MLŽÍ A MLŽÍ.

A CO TY?

CO JÁ?

ŘÍKAL JSI, ŽE CHCEŠ BÝT UŽITEČNÝ. TADY MŮŽEŠ.

NIKDY Z NICH NEDOSTANEM, ZA JAKÝCH KONKRÉTNÍCH PODMÍNEK BY BYLO MOŽNÉ NECHAT DĚTI HROMADNĚ VYJET SAMOTNĚ BEZ RODIČŮ!

A JÁ NEMŮŽU DĚLAT VŠECHNO. PROBLÉM DĚTÍ JE HLAVNĚ V TOM, ŽE TEĎ NENÍ, KDO BY HO ŘEŠIL. JENOM DĚTI. KDO BY PO TOM ŠEL. NEMŮŽU DĚLAT VŠECHNO.

MARTIN ŘÍKAL, ŽE JSI PĚKNĚ UKRPUTNÝ.

TAK TO MU PĚKNĚ DĚKUJU.

A TAKY, ŽE JSI OPTIMISTA.

OPTIMISTA PRAGMATIK.

VÍŠ, TO NENÍ OPTIMISMUS. JÁ PROSTĚ JENOM NESNÁŠIM, KDYŽ LIDI ŘÍKAJÍ, ŽE NĚCO NEJDE, ZKRÁTKA PROTO, ŽE JE TO NÁHODOU MOC SLOŽITĚ!

TAK V TOM PŘÍPADĚ TO S TĚMI DĚTI BY MOHLO BÝT NĚCO PŘESNĚ PRO TEBE.

VŮBEC SE V TOM NEVYZNÁM.

TO V TUHLE CHVÍLI NIKDO. OD MARTINA VÍM, ŽE TO UMÍŠ S TELEFONEM A S PENĚZI.

TAKY DOKÁŽU PSÁT NA STROJI A ŠERMOVAT. ALE K ČEMU NÁM TO ZROVNA TEĎ JE!?

ŠERM JE NAOPAK ZE VŠEHO NEJLEPŠÍ. PROTOŽE JESTLI DO TOHO PŮJDEŠ, TAK NIC JINÝHO DĚLAT NEBUDEŠ. TEDA ASPOŇ METAFORICKY.

A tak začal můj osmiměsíční závod s časem. Věděl jsem, že hranici mezi nabídkou krátkodobé pomoci a něčím mnohem, mnohem větším jsem překročil už dávno.

Těžko říct, kdy přesně. Ale zřejmě už když jsem vystoupil z letadla. Nebo když jsem si přečetl první článek o Mnichovské dohodě.

Vážený pane Hlatke,
v rámci dovolené jsem se ocitl v Praze.
A nabídl jsem své služby Britskému výboru
pro uprchlíky z Československa a plánuji pomoci
s organizací hromadné emigrace dětí do Anglie.
Tento úkol si bohužel žádá více času než původně
plánovaných deset dní dovolené. Proto bych
Vás rád požádal o dva týdny volna navíc.
Ubezpečuji Vás, že po návratu veškerý
deficit dořenu.
S úctou
Winton

Později...

JAKMILE BUDU MÍT OD MINISTERSTVA PŘESNÝ SEZNAM PODMÍNEK PRO PŘIJETÍ SAMOTNÝCH DĚTÍ, ROZJEDEME TO VE VELKÝM. MYSLÍM, ŽE MÁM PLÁN. CELÁ DĚTSKÁ SEKCE BUDE FUNGOVAT POD HLAVIČKOU BCRC...

DO ZAČÁTKU TI BUDE POMÁHAT BILL.

BYLO BY HEZKÝ, KDYBY TO VYŠLO...

A PROČ BY NEMĚLO? NEVIDÍM JEDINÝ DŮVOD, PROČ BY JAKÝKOLI NORMÁLNÍ ČLOVĚK NECHTĚL POMÁHAT DĚTEM.

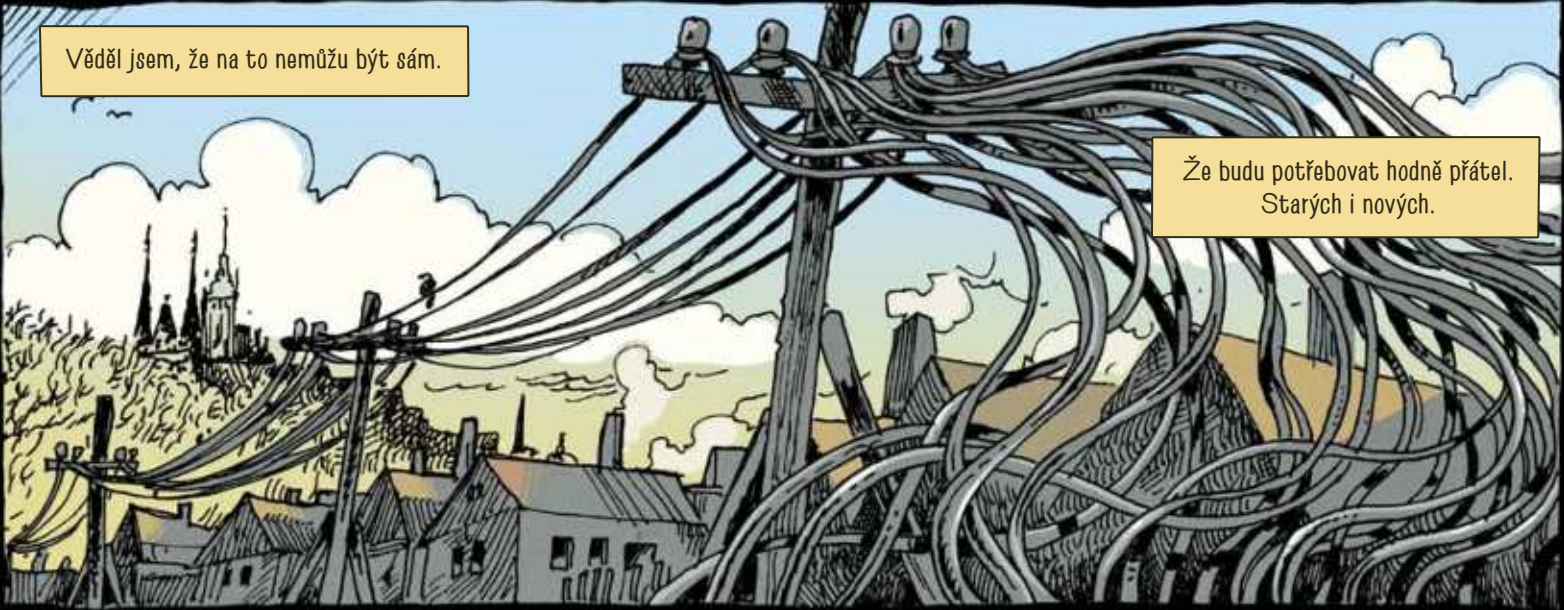
TEĎ JSI NA TO NARAZIL! BRITSKÝ BYROKRAT NENÍ NORMÁLNÍ ČLOVĚK...

TĚM JE JEDNO, ŽE JSOU TO DĚTI. CHTĚJÍ BÝT DŮLEŽITÍ. UKÁZAT, ŽE ZROVNA JEJICH ROZHODNUTÍ JSOU DŮLEŽITÝ! JSOU PAK POMALEJŠÍ NEŽ EROZE.

MÁMÍME Z NICH VŠECHNO JAK TELE Z JALOVÉ KRÁVY.

JE TO VLASTNĚ POCHOPITELNÝ. TEĎ CHTĚJÍ POMOC VŠICHNI. NESTÍHAJÍ. A TAK VŠECHNO STRAŠNĚ TRVÁ.

Věděl jsem, že na to nemůžu být sám.

Že budu potřebovat hodně přátel. Starých i nových.

A že ze všeho nejdřív potřebuju nějakého silného spojence v Londýně. Někoho, kdo za mnou bude stát.

Osobu, co trvá na svém, dokud nedostane to, co chce.

HALÓP HALÓP
WILLOW ROAD 20P
VOLÁ PRAHA.

MÁTE HOVOR Z PRAHY.
PŘIJMETE HO?

Která když zvýší hlas, tak tuhne krev v žilách.

A hlavně někoho, o kom vím, že by se pro děti roztrhal.

AHOJ MAMI, TADY NICKY! JAK SE MÁŠ?

PROSÍM TĚ, JÁ SE TADY ASI TROCHU ZDRŽÍM A MĚL BYCH NA TEBE TAKOVOU PROSBU...

PRÝ JE TO SKORO NEMOŽNÉ, TAK JSEM SI ŘÍKAL, ŽE BY TĚ TO MOHLO BAVIT...

Nikdy jsme se o tom nebavili, takže nevím přesně, jak to moje matka dokázala. Sehnala odpovědi na všechny otázky, které se Doreen ani nikomu jinému nepodařilo z Ministerstva vnitra dostat několik měsíců.

Mohlo to být klidně nějak takhle.

DOBŘÍ DEN. VOLALA JSEM VE VELICE URGENTNÍ ZÁLEŽITOSTI TÝKAJÍCÍ SE ČESKOSLOVENSKÝCH A SUDETSKÝCH DĚTÍ. MÁM DOMLUVENOU SCHŮZKU...

NÁSLEDUJTE MĚ.

JAK DLOUHO UŽ TU TI LIDÉ ČEKAJÍP?

JACÍ LIDÉP? ACH, TIP TĚCH SI NEVŠÍMEJTE.

VÍTE, MŮJ SYN SE V PRAZE SNAŽÍ DÁT VĚCI DO POHYBU A POTŘEBOVAL BY PÁR INFORMACÍ...

SAMOZŘEJMĚ. JENOM CHVILINKU...

ALE TO JE ČEKÁRNA!

JISTĚ. JAKMILE SE PAN TAJEMNÍK NA CHVILKU UVOLNÍ, HNED VÁS ZAVOLÁ.

A TO BUDE KDYP?

ZHRUBA ZA ROK. PAN TAJEMNÍK MÁ ZASEDÁNÍ S VÝBREM TAJEMNÍKŮ TAJEMNÍKŮ OHLEDNĚ TAJEMNÍKŮ VYŠŠÍCH ÚŘEDNÍKŮ OKRAJOVÝCH VÝBORŮ.

ALE NEŘÍKEJTE. OPRAVDUP? VÝBORNĚ!

POČKEJTE! TAM NEMŮŽETE!

Praha, hotel Šroubek

V Praze jsem se dostal do postele většinou dost po půlnoci a vstávat jsem musel před šestou. To, že mám něco společného s programem pro záchranu dětí a s BCRC vůbec se rychle rozkřiklo.

A zoufalí lidé mě začali sami vyhledávat.

«DOBŘÝ DEN, NEZLOBTE SE, ŽE OBTĚŽUJI. NEJSTE NÁHODOU NICHOLAS WINTON? JMENUJI SE ERVÍN NOVÁK.»

«ANO? WINTON. TO JÁ. JMENUJU WINTON.»
PROMIŇTE, ALE MUSÍTE SE MNOU MLUVIT NĚMECKY...

«NA SHLEDANOU!»

POTŘEBUJU TLUMOČNÍKA. TOHLE NEJDE.

NEBO ANGLICKY! POČKEJTE!

NEBO ASPOŇ NĚCO, PODLE ČEHO BY VĚDĚLI, ŽE MI MŮŽOU VĚŘIT...

PROMIŇTE, MÁTE TADY VOLNO?

JISTĚ. POŠAĎTE SE.

RUTH, JDĚTE SE SE SESTŘIČKOU PODÍVAT NA DORTY. NĚCO SI DEJTE.

EHM, MOC NEVÍM, JAK ZAČÍT. JMENUJI SE JULIUS LANDSMANN. MOJE ŽENA OLGA.

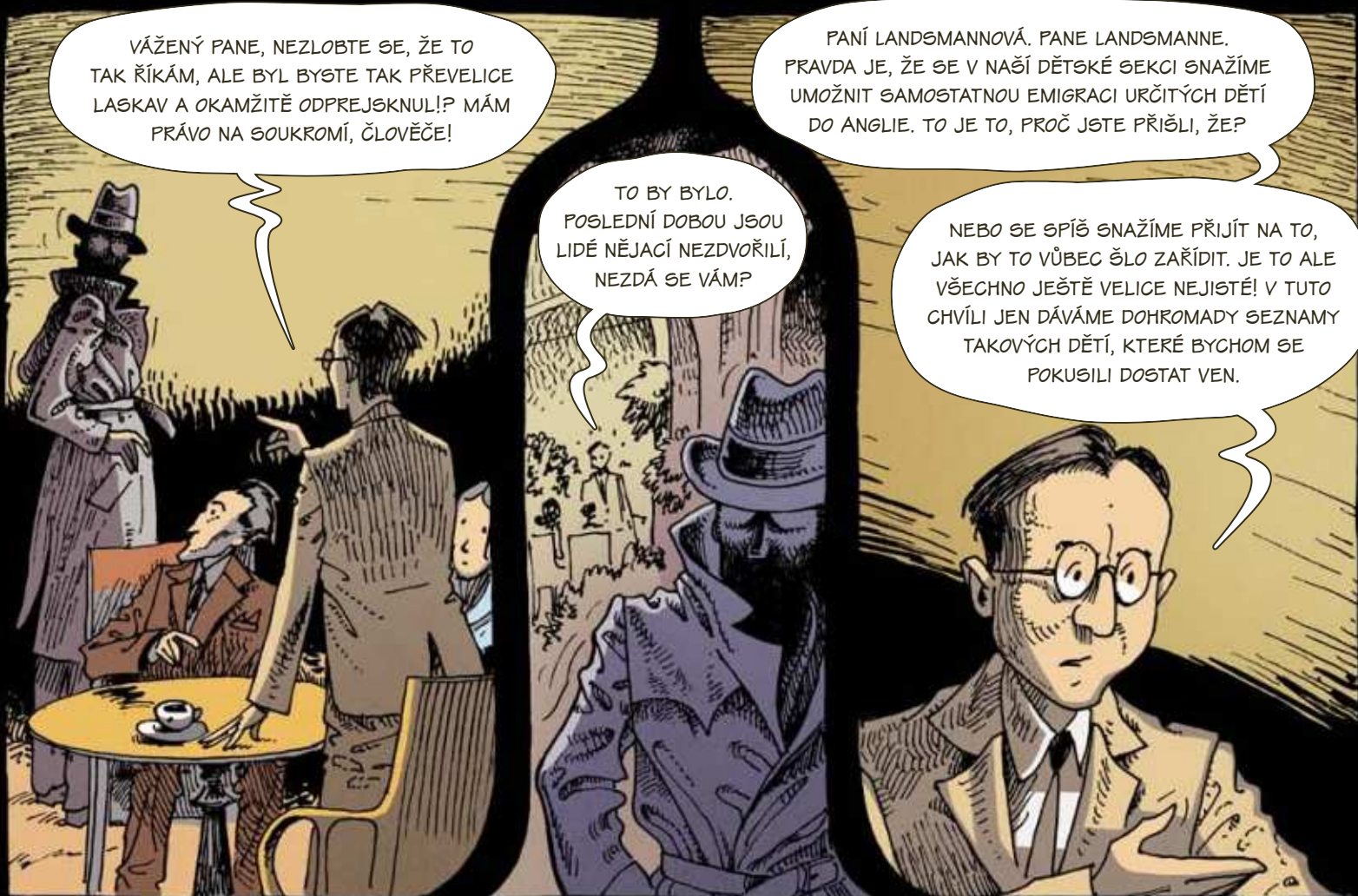
DOSLECHLI JSME SE, ŽE JE V PRAZE JISTÝ ANGLIČAN, SNAD VY, KTERÝ SE CHYSTÁ... KTERÝ BY... MOŽNÁ MOHL POMOCT...

PANE WINTONE, JSME V TÍŽIVÉ SITUACI.

NEBOJTE SE. MYSLÍM, ŽE VÍM, PROČ JSTE PŘIŠLI. ZJISTÍME, CO PRO VÁS MŮŽU UDELAT, A POVÍM VÁM, CO VÍM.

JENOM... VTEŘINKU.

VÁŽENÝ PANE, NEZLOBTE SE, ŽE TO TAK ŘÍKÁM, ALE BYL BYSTE TAK PŘEVELICE LASKAV A OKAMŽITĚ ODPREJSKNUL! MÁM PRÁVO NA SOUKROMÍ, ČLOVĚČE!

PANÍ LANDSMANNOVÁ. PANE LANDSMANNE. PRAVDA JE, ŽE SE V NAŠÍ DĚTSKÉ SEKCI SNAŽÍME UMOŽNIT SAMOSTATNOU EMIGRACI URČITÝCH DĚTÍ DO ANGLIE. TO JE TO, PROČ JSTE PŘIŠLI, ŽE?

TO BY BYLO. POSLEDNÍ DOBOU JSOU LIDÉ NĚJACÍ NEZDVOŘILÍ, NEZDÁ SE VÁM?

NEBO SE SPÍŠ SNAŽÍME PŘIJÍT NA TO, JAK BY TO VŮBEC ŠLO ZAŘADIT. JE TO ALE VŠECHNO JEŠTĚ VELICE NEJISTÉ! V TUTO CHVÍLI JEN DÁVÁME DOHROMADY SEZNAMY TAKOVÝCH DĚTÍ, KTERÉ BYCHOM SE POKUSILI DOSTAT VEN.

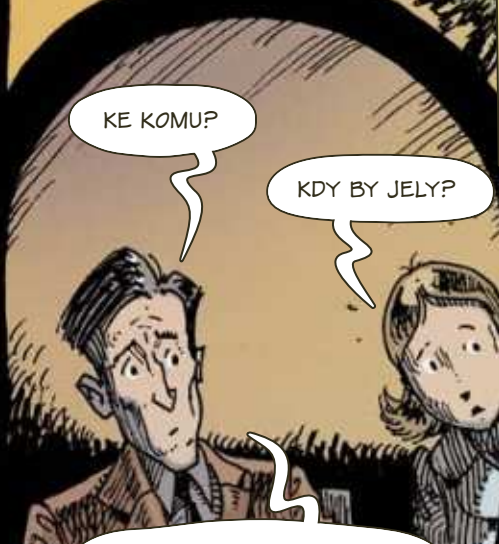
DOSTAT VEN...

ALE JAK, JAK PŘESNĚ?

KAM PŘESNĚ?

KE KOMU?

KDY BY JELY?

S JAKÝM PŘEDSTIHEM BYCHOM SE DOZVĚDELI, ŽE BUDE TRANSPORT ODJÍZDĚT? ŽE SE S NIMI MUSÍME ROZLOUČIT?

Předtím by mi ta představa přišla naprosto nepochopitelná. Jak někdo může jen tak poslat své dítě k cizím lidem, do cizí země? Na neurčito? Jenže nikdo z nich to nedělal jen tak.

Plakali, když jsme jim řekli, že to vypadá, že to možná nepůjde.

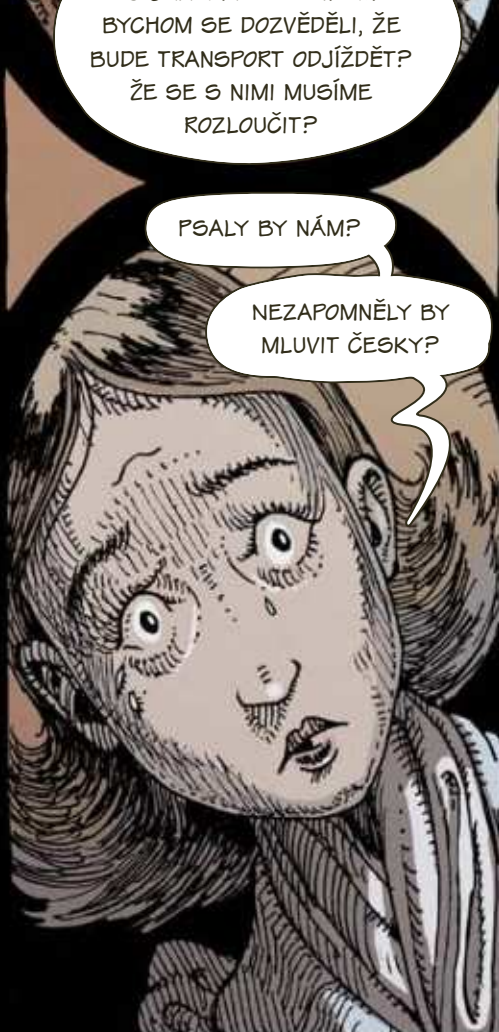

A ti samí lidé plakali, když jsem jim řekl, že to vypadá, že by se to mohlo podařit.

MOHLI BYCHOM JE NAVŠTÍVIT?

KDY SE VRÁTÍ?

PSALY BY NÁM?

NEZAPOMNĚLY BY MLUVIT ČESKY?

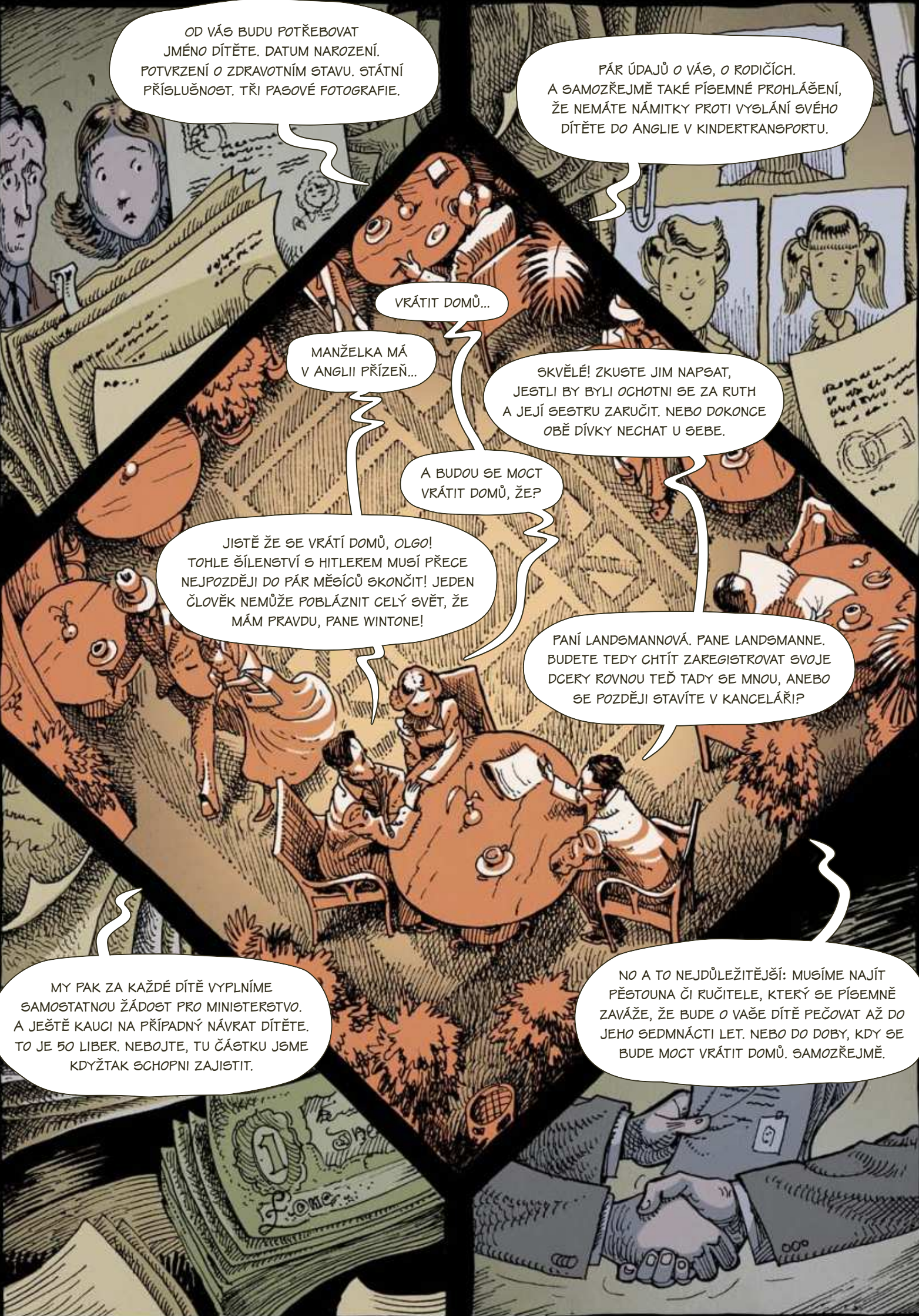

A pořád se ptali. Ptali a ptali.

A já jim mohl říct jen to málo, co jsem věděl.

NEZAPOMNĚLY BY NA NÁS ÚPLNĚ?

OD VÁS BUDU POTŘEBOVAT
JMÉNO DÍTĚTE. DATUM NAROZENÍ.
POTVRZENÍ O ZDRAVOTNÍM STAVU. STÁTNÍ
PŘÍSLUŠNOST. TŘI PASOVÉ FOTOGRAFIE.

PÁR ÚDAJŮ O VÁS, O RODIČÍCH.
A SAMOZŘEJMĚ TAKÉ PÍSEMNÉ PROHLÁŠENÍ,
ŽE NEMÁTE NÁMITKY PROTI VYGLÁŠENÍ SVÉHO
DÍTĚTE DO ANGLIE V KINDERTRANSPORTU.

VRÁTIT DOMŮ...

MANŽELKA MÁ
V ANGLII PŘÍZEŇ...

SKVĚLÉ! ZKUSTE JIM NAPSAT,
JESTLI BY BYLI OCHOTNI SE ZA RUTH
A JEJÍ SESTRU ZARUČIT. NEBO DOKONCE
OBĚ DÍVKY NECHAT U SEBE.

A BUDOU SE MOCT
VRÁTIT DOMŮ, ŽE?

JISTĚ ŽE SE VRÁTÍ DOMŮ, OLGO!
TOHLE ŠÍLENSTVÍ S HITLEREM MUSÍ PŘECE
NEJPOZDĚJI DO PÁR MĚSÍCŮ SKONČIT! JEDEN
ČLOVĚK NEMŮŽE POBLÁZNIT CELÝ SVĚT, ŽE
MÁM PRAVDU, PANE WINTONE!

PANÍ LANDSMANNOVÁ. PANE LANDSMANNE.
BUDETE TEDY CHTÍT ZAREGISTROVAT SVOJE
DCERY ROVNOU TEĎ TADY SE MNOU, ANEB
SE POZDĚJI STAVÍTE V KANCELÁŘI?

MY PAK ZA KAŽDÉ DÍTĚ VYPLNÍME
SAMOSTATNOU ŽÁDOST PRO MINISTERSTVO.
A JEŠTĚ KAUCI NA PŘÍPADNÝ NÁVRAT DÍTĚTE.
TO JE 50 LIBER. NEBOJTE, TU ČÁSTKU JSME
KDYŽTAK SCHOPNI ZAJISTIT.

NO A TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ: MUSÍME NAJÍT
PĚSTOUNA ČI RUČITELE, KTERÝ SE PÍSEMNĚ
ZAVÁŽE, ŽE BUDE O VAŠE DÍTĚ PEČOVAT AŽ DO
JEHO SEDMNÁCTI LET. NEBO DO DOBY, KDY SE
BUDE MOCT VRÁTIT DOMŮ. SAMOZŘEJMĚ.

12. 1. 1939, Praha

Od chvíle, co jsem se do toho pustil,
jako by na ulicích bylo víc dětí. Byly všude.
Anebo jsem je možná jenom všude viděl...